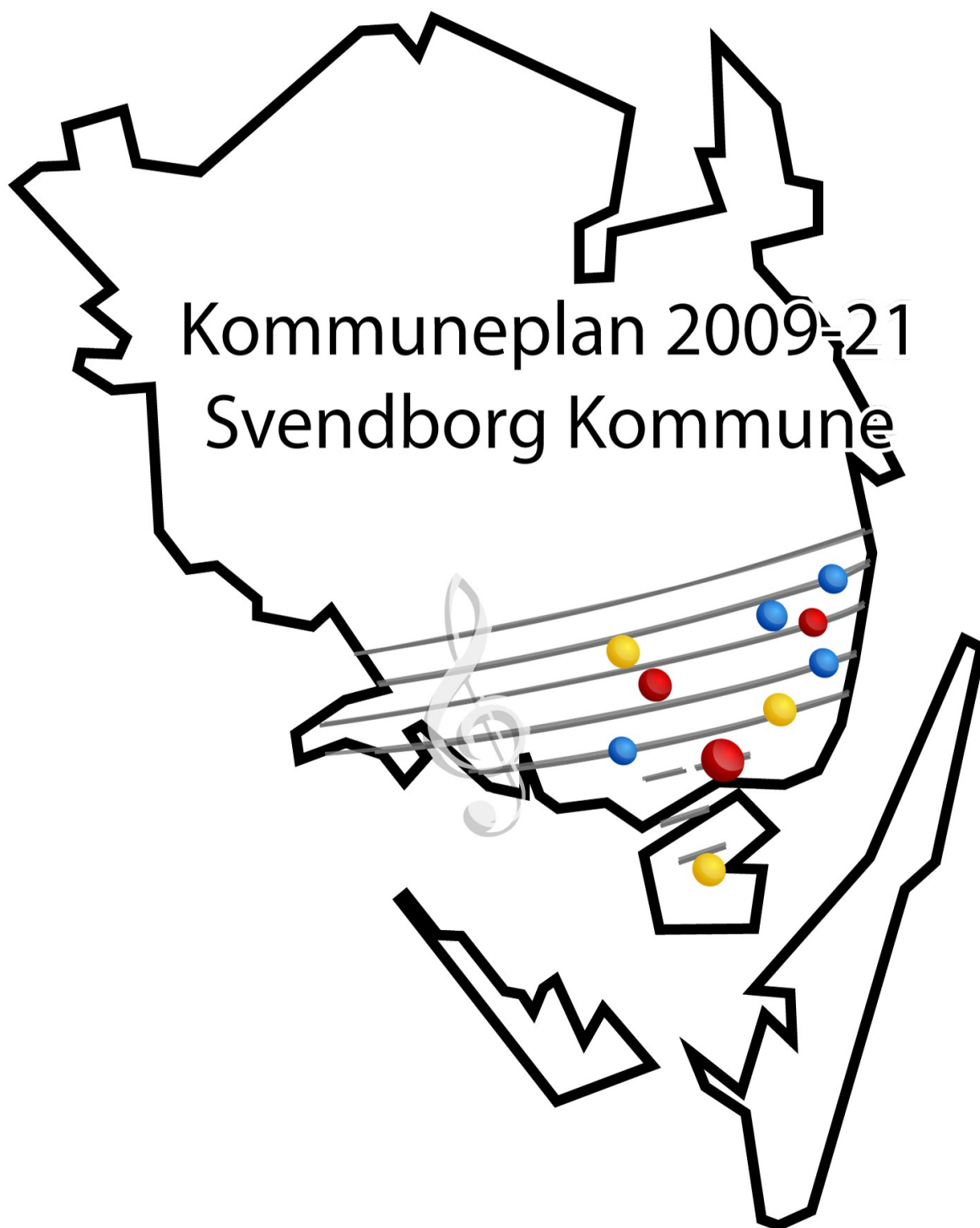




Svendborg
Kommune

Kommuneplan 2009-21 Svendborg Kommune



Se kommuneplanen på
www.svendborg.dk/kommuneplan

Indholdsfortegnelse

<u>Bykvalitet</u>	1/12
<u>Bykvalitet</u>	2/12
<u>Mål</u>	3/12
<u>Baggrund</u>	4/12
<u>Strategi og indsats</u>	9/12

Bykvalitet

Bylivskvaliteter og rekreative muligheder har stor indflydelse på, hvor vi vælger at bo og færdes.

"Bykvalitet" dækker over attraktive byområder med spændende rum mellem husene, god arkitektur, rekreative, anvendelige opholdsarealer, attraktive boliger og en alsidig blanding af byfunktioner – kort sagt et indbydende sted at opholde sig. Afsnittet her sætter fokus på rammer for byliv i alle kommunens byer.

Byer omdannes i en fortløbende proces. Det går som regel langsomt, men over tid sker der forandringer. Byrådet vil styre byomdannelsen til gavn for bybilledet, borgerne og erhvervslivet. Det er en kompleks opgave, som bl.a. omfatter stillingtagen til boliger, erhverv, trafik, parkering, arkitektur, grønne områder m.m.

Bykvalitet og livskvalitet er begreber i den fysiske planlægning, der hænger tæt sammen for at tilgodese "det gode liv" i [Cittaslow-filosofien](#) i Svendborg Kommune.

Bykvalitet

Udfordringer

Der er stigende fokus på kvaliteten i bymiljøet i disse år som et betydningsfuldt parameter i en helhedsplanlægning for byernes udvikling og omdannelse. Oplevelsesdimensionen har fået enorm betydning og krav til kvaliteten af de fysiske rammer er langt større end tidligere.

[Sundhed](#) og [klima](#) sættes højt på den politiske dagsorden og fordrer en særlig koordinerende indsats i byplanlægningen, så byerne indrettes med rekreative åndehuller og faciliteter, der motiverer til bevægelse. Byggeri og byudvikling lægger beslag på store energiresourcer. Det er derfor nødvendigt at tage de klimamæssige udfordringer op, og sikre at fremtidens by er energieffektiv samtidig med, at den også kan modstå nogle af de varslede udfordringer, eksempelvis kraftigere regnskyl.

Øget regional konkurrence mellem byerne øger kravene til boligkvalitet, erhvervsbetingelser samt handels- og kulturtilbud. Et attraktivt og spændende bymiljø har stor betydning for bosætning, for den erhvervsmæssige udvikling, herunder turisme og mulighed for at tiltrække den kvalificerede arbejdskraft. Befolkningen vil i stigende grad efterspørge oplevelser i byen.

Oplevelser handler blandt andet om antallet af mennesker, der opholder sig i byen. Tidligere forgik mange nødvendige gøremål i det offentlige byrum, og tætheden af mennesker skabte naturlig leben i byerne. I dag er der langt færre mennesker i områderne og livet i byens rum er præget af mere rekreative og sociale aktiviteter. Skiftet fra det nødvendige og "påtvungne" byliv til det valgfrie og lystbetonede byliv, stiller sammen med den store udtynding af beboere per ha. meget store krav til byplanlægningen, hvis visioner om levende, attraktive og tygge byer og byrum skal realiseres. Du kan læse mere om intentionerne for fortætning af byerne under temaet [Fortætning og byfornyelse](#).

Dog forventes der at ske en fortætning i de centrale byområder og med stigende grundpriser vil der opstå et ønske om at udnytte arealerne mere intensivt. Tidligere erhvervsområder og mange gamle produktionsvirksomheder flytter ud i erhvervsområder, hvor der ikke er miljøkonflikter i forhold til naboer. Bygningerne vil enten blive overtaget af nye innovative virksomheder, som ikke belaster miljøet, eller overgå til boligformål. Den demografiske udvikling med flere indbyggere – herunder flere ældre borgere, som ønsker at bosætte tæt på indkøbs- og kulturfaciliteter – giver øget efterspørgsel af bynære boliger.

Regeringens mål

Regeringens mål er at der skabes og bevares levende og varierede bymidter, og at der satses på byomdannelse bl.a. af tidligere erhvervsområder således at der skabes blandede byområder med boliger, erhverv, centerfunktioner, institutioner og rekreative arealer.

Udfordringerne i arbejdet med at udvikle attraktive byrum handler om at tilgodese alle brugere og imødekomme alle behov og samtidig være fleksible og fremtidssikrede i forhold til brug og brugere. Det store fokus på at byen skal bruges meget og være pulserende er i konflikt med, at der er beboere og andre brugere som ønsker, at der er stille og roligt.

På [detailhandelsområdet](#) går udviklingen i retning af at specialbutikker søger en så central placering i byen som muligt, mens varehuse og lignende vil søge at placere sig så tæt som muligt på det overordnede vejnet.

Mål

Det er Byrådets mål, at:

- styrke arkitektonisk kvalitet i byer, bygninger og byrum.
- sætte fokus på de offentlige byrum som ramme om "det gode liv" i social, kulturel og arkitektonisk henseende.
- byerne skal være imødekommende og tilgængelig for alle. Byomdannelse skal sikre attraktive og aktive byer og bydele med høj arkitektonisk kvalitet, som er en vigtig del af den helhed, der gør byen til ramme om "det gode liv".
- udvikle sammenhængende netværk af rekreative arealer og byrum.
- inddrage børn, unge og voksne og de forskellige interesseorganisationer aktivt i udviklingen.
- udviklingen af byer og bydele sker på baggrund af de enkelte områders kvaliteter, særpræg og lokal identitet.
- videreudvikle de overordnede landskabelige og grønne træk i byer og bydele.
- fremme genanvendelse af byområder gennem byomdannelse.
- særligt ved de større indfaldsveje skal der understreges eller tilføjes identitetsskabende elementer, som f.eks. markant randbebyggelse, beplantning eller belysning. Især skal oplevelsen af ankomsten til bymidten forbedres.
- Svendborg Bymidtes kvaliteter med byggerier fra middelalderen og frem til nutiden og et levende, attraktivt og mangfoldigt center for handel, service, erhverv, uddannelse og kultur udvikles med fokus på livskvalitet, oplevelser, udfordringer og aktivitet.
- antallet af mennesker der besøger og opholder sig i Svendborg bymidte øges.
- der skabes visuel og funktionel sammenhæng mellem Svendborg bymidte og havn.

Baggrund

Arkitektur og identitet

Arkitekturen er med til at give lokalsamfundet identitet og spiller en vigtig rolle for hvordan de fysiske omgivelser opleves. Uanset om der er bevidsthed om det eller ej, spiller omgivelserne en vigtig rolle for opvækstvilkår og livskvalitet. Byen er rammen om folks hverdag og fritid. Den gode arkitektur handler ikke blot om flotte bygninger. Den handler eksempelvis også om rammer for rekreative og aktive udfoldelser, om tilgængelighed og om at give forskellige kulturer mulighed for at mødes.

Arkitekturpolitik

Byrådet vedtog i 2008 [Arkitekturpolitik for Svendborg Kommune](#) som et overordnet redskab til at fremme gode rammer for liv og udvikling af arkitektonisk kvalitet. Målet er at skærpe interessen og kendskabet til god arkitektur hos såvel borgerne som byggeriets parter.

Der er endvidere en mangeårig præmieringsordning for gode og smukke bygninger mv. i Svendborg Kommune.

Mål i arkitekturpolitikken

Målene i arkitekturpolitikken er, at:

- synliggøre arkitektur som et vigtigt tema i debatten om kommuneplanen
- indbygge krav til arkitektonisk kvalitet i lokalplanlægningen
- udvikle de offentlige rum som ramme om "det gode liv" i social, kulturel og arkitektonisk henseende, så byrummene byder sig til for borgerne
- bevidst fremme oplevelsen af rammerne for det liv, som skal udspille sig, ved at indtænke samspil mellem arkitektur og kunst i bygningsfacader og byrum
- forbedre kvaliteten af byens indfaldsveje
- udvide brugen af lokalplanbestemmelser til at fremme bæredygtighed og minimere energiforbruget i nye bebyggelser
- give overgangen mellem by og land særlig opmærksomhed, ved at sikre visuelle og rumlige kvaliteter

Arkitekturpolitik for Svendborg Kommune er hovedsagelig formuleret som en række mål for de forskellige typer af byområder – Svendborg bymidte, lokalbyer og lokalcentre, villaområder, erhvervsområder m.v. Den konkrete fortolkning af bestemmelsernes indhold vil være afhængig af bebyggelsens konkrete karakter i det pågældende område

Aktiverende arkitektur

Undersøgelser viser, at en stigende andel af befolkningen bevæger sig for lidt. Det er derfor god fornuft at forebygge ved at skabe nogle gode fysiske rammer, der inviterer til aktivitet og bevægelse.

Med afsæt i Sundhedspolitik for Svendborg Kommune er der fastlagt en bevægelsespolitik med særligt fokus på børn og unges aktivitetsniveau – den daglige bevægelse samt ideer til initiativer, der øger børns daglige bevægelse. Flere initiativer i gang., bl.a. aktiviteter som Bevæg Byen i samarbejde med DGI og, der er etableret alternative, midlertidige bevægelsesaktiviteter på havneområdet i form af skaterareal og multibane.

Tryghed og tilgængelighed

Byerne rummer også konflikter og kriminalitet. Følelsen af tryghed har meget at gøre med at skabe et venligt og inviterende fodgængermiljø. Manglende tilgængelighed til byernes faciliteter er en betydelig forhindring for folk med funktionsnedsættelse. Derudover er følelsen af tryghed en vigtig faktor, som har stor indflydelse på, hvordan folk bruger byerne.

Erfaringer fra det kriminalpræventive arbejde viser imidlertid, at en bevidst indsats omkring indretning med god belysning, overskuelighed og indbydende vedligeholdte fællesarealer kan mindske kriminalitet samtidig med, at man øger borgernes følelse af tryghed. Derudover viser undersøgelser, at de samme faktorer samt grønne områder og sikre stier for fodgængere og cyklister virker motiverende for en aktiv livsstil.

En analyse af Svendborg bymidte viser generelt byen som et trygt sted. Blandt undtagelser er de små stræder og gader mellem havnen og bymidten, den nordlige del af Toldbodvej og Jessens Mole.

Svendborg Kommunes handicappolitik indeholder mål for tilgængelighed til offentlige anlæg i forbindelse med ombygning eller nyanlæg. Fremtidige byomdannelsesprojekter giver god mulighed for at tænke tilgængelighed såvel som det kriminalpræventive aspekt med i planlægningen.

Svendborg bymidte

Svendborg by er et unikt, sammenhængende købstadsmiljø med et middelalderligt gadenet præget af velbevarede bygninger og kulturmiljøer, herunder en enestående maritim kulturarv knyttet til havnemiljøet. Men bymidten er ikke kun historie. Bymidten er et levende arkitektonisk miljø, som til stadighed forandres gennem fornyelser, ændringer og tilføjelser af nutidig arkitektur.

Svendborg bymidte betjener ikke kun kommunens egne indbyggere, men hele regionens indbyggere. Bymidten er en stor arbejdsplads og et vigtigt ansigt ud ad til for besøgende og turister. Udviklingen af bymidten har derfor stor betydning for alle i den sydlige del af Fyn.

Oplevelsesmæssige kvaliteter i form af historiske omgivelser, god arkitektur, et levende handelsmiljø og attraktive byrum er efterspurgt. Her har Svendborg bymidte meget at byde på. Bymidten har med sin placering ved sundet, tæt på skov og naturområder store herlighedsværdier. Byen ligger unikt på et højdedrag og har et oplevelsesrigt gadenet med en spændende historie. Byens tæthed, de mange mennesker, stadig omdannelse og fornyelse samt et alsidigt handelsmiljø med mange specialbutikker og et aktivt kulturliv er i sig selv en attraktion, og et stort potentiale for byens udvikling.

Byrådet har gennem mange år søgt at fremme forskønnelse af bymidten ved at sikre god sammenhæng i kvalitet, placering, design og farve i møblementet. Gaderum og små pladser er forskønnet, der er plantet træer, bebyggelser og gårdum er byfornyet, og der værnes om byens huse og gademiljøet med en facade- og skilteplan for Svendborg bymidte og de primære indfaldsveje. Et gadereglement anviser, hvordan de handlende kan udstille varer i det offentlige rum, så der dels sikres et harmonisk gadebillede og god tilgængelighed.

Det mangfoldige havneområde er en del af bymidten med blandt andet de store kulturarvsværdier og færgefarten som attraktioner. På grund af manglende visuelle og funktionelle forbindelser mellem by og havn opleves havneområdet imidlertid ikke som en del af bymidten. Byrådet har derfor besluttet at styrke forbindelsen mellem den pulserende bymidte og havneområdet, som vil udvikle sig fra en ren erhvervshavn til et mere sammensat område med nye byfunktioner. Målet er en visuel og funktionel sammenhængende bymidte med fokus på bevaringsværdig og arkitektonisk kvalitet, oplevelser, udfordringer og aktivitet, der beforder et rigt og levende bymiljø. Du kan læse mere om Svendborg havns kulturmiljøer under temaet [Kulturarv og bevaring](#).

For havneområdet gælder en designmanual for friarealerne. Designmanualen er tænkt som et dynamisk redskab, der beskriver en designmæssig linie samt en række funktionelle og kvalitetsmæssige krav. Formålet er at lade elementerne understøtte områdets identitet, og at styre og koordinere friarealerne – alle rummene mellem husene – opholds- og parkeringsarealer, hvad enten det er offentlige byrum eller private arealer.

Byens rekreative rum

Rekreative områder spiller en vigtig rolle for rekreation, oplevelse og bevægelse. Det "grønne" i form af parker, byrum, træer o.l. skaber livskvalitet for dem, der færdes i byen, og for de borgere, der bor i byen. Svendborg bymidte har en meget tæt struktur, ét netværk af fodgængerprioriterede gågader, men er med undtagelse af Krøyers Have præget af overvejende trafikrum for biler. Der er stor variation i størrelse og udformning mellem de centralt placerede pladser, der kunne indbyde til forskellige former for byliv. I dag er pladsernes primære funktion parkering jævnt fordelt i hele bymidten.

En undersøgelse i 2008 af byens liv og byens rum viser, at der er et stort potentiale for byens udvikling i at:

- udnytte de naturgivne og historiske herlighedsværdier
- lade havneområdet indgå som en integreret del af byen
- skabe en mere "inviterende" og tilgængelig by blandt andet ved at forbedre forholdene for gående og cyklende trafikanter
- styrke det rekreative aspekt – en bedre by med fantastiske opholdsmuligheder.

Arkitekturpolitik for Svendborg Kommune

Delmål for Svendborg bymidte er, at:

- bevare og forny byen, så de historiske og arkitektoniske kvaliteter fastholdes og styrkes
- fremhæve de topografisk og historisk betingede store træk og linier, der tegner byens mønster og profil
- indrette de offentlige byrum, blandt andet med krav til udformningen af facader og skilte, så de indbyder til oplevelse og fysisk udfoldelse.

Gennemførte og planlagte projekter i bymidten

Kvaliteten af boligmassen og friarealerne er højnet i kvarterer i den centrale bymidte – eksempelvis karreen mellem Frederiksgade og Brogade. I Ørkildsgade er der gennemført en helhedsorienteret indsats – områdefornyelse med det formål at styrke området identitet og karakter. Du kan læse mere om Ørkildsgadeprojektet under temaet [Fortætning og byfornyelse – baggrund](#).

I bymidten fokuseres der på byomdannelse af Svendborg havn. Derudover er der flere mindre omdannelsesområder, som enten er realiseret eller, hvor der forventes et anvendelsesskift fra erhverv til boligformål. Eksempelvis området mellem Jernbanegade og Kullinggade, som er omdannet til boligbyggeri og det tidligere Silvanareal mellem Korsgade og Jernbanegade, som er lokalplanlagt til boligbyggeri.

Aktuelt forventes Svendborg Bycenter udvidet og en ny kommunal tandklinik indpasset mod Vestergade. Den nuværende arkitektur ændres til en nutidig, mere bymæssig facade. Retsbygningen udvides med seks retssale i et nybyggeri mellem Tinghusgade og Vestergade.

Den omfattende fornyelse af Borgerforeningen fordrer, at der etableres en forplads mod Ramsherred. Pladsen udformes med interaktiv kunst, der skal give en særlig oplevelse. Det nye anlæg forventes færdigt i efteråret 2010.

Parkering

Byrådet vedtog i 2003, at overskuddet fra parkeringsindtægterne målrettes byens rum og pladser, herunder parkering.

Det er afgørende for både detailhandlen og servicevirksomhederne, at der er et velfungerende og tilstrækkeligt udbygget system af parkeringspladser i bymidten. Udbudet af parkeringspladser er kortlagt og det fremtidige behov afdækket. Byrådet har i 2008 vedtaget en handlingsplan for en gradvis udvikling af parkeringsfaciliteterne i bymidten, hvori der indgår planer om at etablere parkeringshuse for derved reducere den omfattende P-søge trafik og samtidig give mulighed for at indrette pladserne til forskellige former for byliv.

Der arbejdes for en løsning ved Skolegade og Bagergade, tæt på den overordnede vej Dronningemaen. Denne løsning kan opfylde det politiske ønske om at gøre Torvet og Ramsherred bilfrit med erstatningspladser i umiddelbar nærhed. Alternativt arbejdes der med en løsning for et parkeringshus i Voldgade, hvor der i dag er parkering på terræn. Parkeringsanlæggene forventes kombineret med andre funktioner som kontor erhverv, boliger o.l.

Tidspunktet for en realisering vil afhænge af politiske beslutninger og private initiativer.

Byer og bydele

Svendborg Kommune rummer en lang række lokalbyer, landsbyer, bykvarterer og erhvervsområder som hele tiden udvikler sig. I mange af byområderne er udviklingen sket over en relativ kort årrække. Tilvæksten er dels ske ved en udbygning af den sammenhængende by, dels ved nyt byggeri i fritliggende områder. Mange af de nye bolig- og erhvervsområder imødekommer kravene om plads, lys og luft samt nærhed til naturområder. Men andre steder er der mangel på særegne karaktertræk og bymæssige kvaliteter, specielt i centrale områder, som trænger til et kvalitativt løft – eksempelvis ved nye bymæssige tætheder og koncentrationer, som kan udgøre identifikationspunkter og samlingssteder.

Lokalbyer og lokalcentre

Svendborg bymidte er det absolutte centrum i kommunen. Men også i andre byområder ligger der centrale områder, som besøges af mange. Disse områder er typisk præget af blandet byggeri, flere interesser og meget trafik. Der ligger en stor udfordring i at skabe en større fysisk og arkitektonisk helhed.

Der pågår områdefornyelse i Stenstrup – en fornyelse, som med sin kvalitet kan være til inspiration for andre byområder. Du kan læse mere om Stenstrupprojektet under temaet [Fortætning og byfornyelse – baggrund](#).

Arkitekturpolitik for Svendborg Kommune

Delmål for område- og lokalcentre er, at:

- skabe attraktive mødesteder mellem centerbyggeri, trafik- og parkeringsarealer og de omgivende byområder
- fremme arkitektonisk kvalitet gennem ombygning eller nybyggeri.

Erhvervsområder

Mange erhvervsområder i Svendborg by er integreret i bymidten og bycentrene. Derudover er der nogle selvstændige erhvervsområder, hvor der er behov for en særlig indsats. Det er nødvendigt at opdele erhvervsområderne i delområder, så der er plads til forskellighed. Derudover skal der gøres en særlig indsats for, at specielt virksomhederne langs motorvejen, indfaldsvejene og andre markante områder præsenterer sig med harmonisk og spændende arkitektur. Adgangen til Svendborg skal signalere kvalitet.

Arkitektonisk kvalitet i erhvervsområderne retter sig ikke blot mod det byggede, men handler i høj grad også om bygningernes tilgrænsende arealer – om forarealer, parkeringsarealer, oplagsarealer, hegn, skiltning og grønne elementer. En bevidst tilrettelæggelse af disse elementer kan ofte befordre en enkel og virkningsfuld forbedring af vanskelige omgivelser.

Arkitekturpolitik for Svendborg Kommune

Delmål for erhvervsområder er, at:

- planlægge og opdele erhvervsområderne, så der er plads til virksomhedernes forskellige behov og udtryk
- rette opmærksomheden mod erhvervsbyggeri med markant placering, f.eks. ved motorvej og indfaldsvej
- skabe helhed i erhvervsområderne gennem beplantning og koordineret skiltning

Villaområder

Enfamiliehuse udgør det overordnede boligideal. Parcelhuse udgør halvdelen af boligmassen. Friheden til at forme egne omgivelser er meget vigtig for mange mennesker. Men hver enkelt villa eller rækkehus er samtidig naboens og mange andres omgivelser – en del af en helhed. Når der bygges nyt eller bygges til, er udformning, materiale- og farvevalg således ikke alene ens egen investering, men en investering i et områdes samlede arkitektur og kvalitet.

Det er ikke kun byggeriet, der præger det omgivende. Også i afgrænsningen mod vejen – i udformningen af hækken, hegnet eller muren mod fortovet, kan den enkelte ejer være med til at præge karakteren af bebyggelsen eks. som et åbent bymiljø uden "fæstningspræg".

Arkitekturpolitik for Svendborg Kommune

Delmål for villaområder er, at:

- styrke den arkitektonisk helhed i de eksisterende villaområder i forbindelse med renovering, ombygninger og tilbygninger
- tilstræbe arkitektonisk helhed i planlægningen og disponeringen af nye udstykninger
- fastholde og styrke de karakteristiske træk i de bevaringsværdige villamiljøer.

Etageboligområder

Mange af kommunens indbyggere bor i ældre eller nyere etageboligområder uden for bymidten. Flere af disse områder er opført efter gode bebyggelsesplaner med store fælles friarealer og god, velfungerende arkitektur. Men specielt i 1960'erne og 1970'erne blev der landet over opført etageboligbyggeri karakteriseret af dårlig byggeteknik, monoton arkitektur og ofte begrænsede oplevelsesmuligheder. Også i Svendborg er der boligområder med behov for forbedringer. Renovering af slidte etageboligbebyggelser er en anledning til også at tænke i arkitektonisk fornyelse og ny identitet.

At bygge tæt giver plads til flere med mindst muligt indgreb i de givne arealressourcer. Men fortætning kræver omhu og byggeri i højden skal disponeres og udformes med særlig omhu ved indpasning i forhold til det omgivende.

Arkitekturpolitik for Svendborg Kommune

Delmål for etageboligområder er, at:

- skabe grundlaget for gode arkitektonisk, nyskabende og visionære boligområder, som rammerne om "det gode liv" gennem veldefinerede lokalplaner og øget brug af arkitektkonkurrence
- skærpe opmærksomheden omkring arkitektonisk kvalitet ved renovering, om- og tilbygninger såvel som ved udformning af hække og hegn
- basere planlægningen for etageboligbyggeri på en analyse af, hvor byområderne kan "gå i højden"
- fremme ny boligkvalitet og arkitektonisk kvalitet gennem renovering og bygningsfornyelse
- fremme den grønne dimension i bebyggelserne – græsarealer, haver, beplantninger o.l.

Landsbyerne

I Svendborg Kommune ligger en stribe landsbyer i det åbne landskab. Mange af disse byer har gennemgået en markant forandring, hvor den tætte sammenhæng mellem bolig og arbejde på landet er ophævet, og hvor landsbyen – eller småbyerne – i dag vælges som et boligtilbud på linie med andre.

Landsbyerne har en historie at fortælle. Gårde, arbejderboliger, smukke vejforløb og bymiljøer er arkitektoniske og kulturhistoriske kvaliteter, som kræver høje arkitektoniske målsætninger. Landsbyerne er et godt alternativ til at bo i byen, og flere steder vil der fortsat være brug for at tilføre nyt. Det er vigtigt at holde på de folk, der allerede bor i landsbyerne, og samtidig tilskynde at nye får lyst til at flytte til. Det skal ske ved at udvikle projekter, der kan medvirke til at gøre landsbyerne mere attraktive at bo, leve og arbejde i.

Arkitekturen skal skabe balance mellem bevaring og fornyelse og samtidig tilgodese de landskabelige hensyn gennem bearbejdning af landsbymiljøerne og forholdet til det åbne landskab.

Arkitekturpolitik for Svendborg Kommune

Delmål for landsbyerne er, at:

- fremme de enkelte lokalområders særlige identiteter og styrker
- sikre klare, harmoniske overgange mellem landsbyerne og det åbne land
- værne om bevaringsværdige enkeltbygninger og særlige bymiljøer i landsbyer
- indpasse nybyggeri, så det tager hensyn til landsbyens særlige skala og proportioner
- styrke oplevelsen af visuelt sammenhængende vejforløb gennem landsbyerne

Strategi og indsats

Arkitekturhensyn i planlægningen

En ting er at formulere arkitekturpolitiske målsætninger – en anden, at få dem udmøntet i det bebyggede og i byrummet. Byrådet og hele den kommunale organisation skal involveres i realiseringen af de arkitekturpolitiske ambitioner, og den arkitektoniske forståelse skal forankres på tværs af både fagområder og interesser.

Byrådet vil iværksætte en række initiativer, som har til formål at fremme en fælles forståelse af, hvilke særlige værdier i det fysiske miljø Svendborg har i dag, og få en dialog om den fremtidige indsats.

Dialog kan dog ikke stå alene. Konkrete indsatsområder skal vise, at det nytter med en arkitekturpolitik. Som eksempler på temaer og indsatsområder, der er velegnede til dialog og konkrete målbare resultater, kan være: Mangfoldighed, Tilgængelighed, Byliv, Byggeri og Bæredygtighed.

[Arkitekturpolitikken](#) skal desuden uddybes i en række temahæfter med henblik på at vejlede og inspirere såvel private som offentlige bygherrer.

I planer og projekter skal arkitekturtemaet inddrages med udgangspunkt i "stedet" så der tages stilling til:

- Forholdet til områdets by- og landskabskvaliteter
- Fremme af nutidig arkitektur
- Sikring af arkitektonisk kvalitet

"Stedet" kendetegnes ved
• Skala, højde og dybde • Stilart, opførelsesperiode • Bebyggelsesform • Bygningsform • Detaljer • Farver og materialer • Vejstruktur • Klima • Lys • Terræn • Beplantning

By- og landskabskvaliteter

Flere lokalbyer, landsbyer og bydele trænger til et kvalitativt løft. Dette kan ske ved for eksempel at bygge nyt og tættere, ved at tilføre flere forskellige funktioner, hvis der er tale om "rene" boligområder, ved at omdanne tiloversblevne erhvervsarealer og gennem deciderede omlægninger af veje, pladser og grønne anlæg.

Både i lokalbyerne, landsbyerne og i forstæderne er landskabet det vigtigste element til sikring af visuelle og rumlige kvaliteter. Der skal skabes nye bymæssige tætheder og koncentrationer som kan udgøre identifikationspunkter og samlingssteder. De forskellige byområders karakteristiske helheder og detaljer skal respekteres, og skal i det hele taget behandles forskelligt alt efter deres karakter.

De kommende års indsats forudsættes at skulle ske gennem koordinerede offentlige og private initiativer.

Byrådet ønsker at højne indsatsen for at forbedre den æstetiske fremtræden af vejene i byområder og adgangen til disse. Det kan f.eks. ske ved at skabe helhed i facadevirkningen af nye bebyggelser langs med vejene, ved at undgå dominerende skiltning, oplag og hegning eller ved at sikre gennemgående beplantning langs vejene. Særligt ved de større indfaldsveje skal der understreges eller tilføres identitetsskabende elementer, som markant randbebyggelse, beplantning eller belysning.

Gader, veje, parkeringspladser, stationer, busstoppesteder etc. skal som trafikale knudepunkter være med til at give særlige former for arkitektur og byrum. Infrastrukturens indpasning i by og landskab skal gives en arkitektonisk bearbejdning. Materialer, beplantning, belysning og byinventar skal successivt præges af høj kvalitet og understøtte bestræbelsen på at præcisere og bearbejde rum og forløb, så der dannes helhedsbilleder via bevidst formgivning.

Når nye byområder udformes, skal der tænkes i sammenhæng mellem by og landskab.

Det er vigtigt at byranden, overgangen mellem by og land, får særlig opmærksomhed og, der skal gøres en særlig indsats for at tydeliggøre de enkelte områders særlige topografi.

Grønne byer

Generelt lægger Byrådet vægt på at beplantning og grønne arealer skal kunne opleves som en værdifuld kontrast til bebyggelserne, og i bymidten skal det grønne element samtidig ses som en understregning af urbaniteten. I den sammenhæng kan både beplantning på gader og pladser, boligens friarealer, institutionslegepladser, boldbaner, skolegårde, overskudsarealer langs veje og uplanlagte "skæve hjørner" være vigtige elementer.

I udviklingen af byerne er sikring eller etablering af "grønne" og "blå" strøg og nærhed til byernes rekreative åndehuller vigtige i bestræbelserne på at skabe attraktive byområder. Mulighederne for at benytte områderne kan øges gennem trafiksikre gang- og cykelforbindelser. Målet er at gøre det attraktivt og oplevelsesrigt at bevæge sig i byen, hvad enten det sker som led i en sportsaktivitet, cykling til og fra arbejde, en gåtur eller uformel leg og idræt.

Aktiverende friarealer

I alle byer og bydele skal der lægges vægt på visuelle, funktionelle, rekreative, kulturelle og sociale aspekter i udformningen af gader og pladser o.a. offentlige byrum. Der skal udvikles nye aktivitetsformer og trafikløsninger, der tilgodeser både sundhed og miljø.

Byernes brugere har forskellige ønsker og behov, der udfordrer muligheden for at udvikle "byrum for alle". Grundlæggende handler det om, hvad man vil med byens rum; hvad skal de rumme, hvor skal hvad foregå og hvem skal bruge det. Planlægningen forudsætter derfor, at de forskellige brugergrupperes ønsker og behov afdækkes, så der udvikles opholdssteder, som er tiltænkt udvalgte brugere – også de socialt udsatte.

Byernes friarealer kan både have form som torve, pladser, gågader, byhaver, parker, grønne områder, idrætsanlæg, kirkegårde, skolegårde, legepladser, lystbådehavne, bolignære friarealer og grønne overskudslandskaber. Byrådet lægger vægt på at den samlede vifte af friarealer repræsenterer både forskellighed og stedrelation – også tænkt som en vekslen mellem "aktive områder" og "pauser". Ved lokalplanlægning for grønne funktioner lægges der vægt på at sikre en fremtidig indretning/disponering som rummer flest mulige anvendelsesalternativer, og der skal være mulighed for midlertidige faciliteter som skøjtebane, parkour o.lign.

I landsbyerne skal veje, landsbyfællede, gadekær og gadejordsarealer udvikles som fælles opholdsrum.

Tilgængelige byer

Ønsket om at forebygge kriminalitet og øge trygheden kan komme i konflikt med ønsket om mangfoldighed og liv, og derfor må det være et mål at tilstræbe en god balance mellem nyhedsskabende og spændende elementer i byen. Denne balance skal findes på baggrund af de lokale, specifikke forhold.

Byrådet ønsker at fremme tilgængeligheden og følelsen af tryghed ved at skabe et venligt og inviterende fodgængermiljø. I planlægningen for udviklingen af de offentlige rum vil det nøje blive vurderet, hvilke effekter i den fysiske indretning, der kan indvirke på tilgængelighed og modvirke kriminalitet.

Kunst

Samspelet mellem arkitektur og billedkunst er et vigtigt element i rammerne for bylivet og ønsket om oplevelse. Byomdannelse giver en række muligheder for at opnå synergi mellem kultur- og byliv.

Byrådet vil inddrage kunst og kultur i udviklingen af byen. Visionen er at udnytte kulturområdets samlede kreative potentiale og skabe nye og innovative tilgange til udvikling af byrummene, byens kunst- og kulturliv og øvrige oplevelsesdimensioner. Du kan læse mere om kulturprojekter under temaet [Kultur](#).

Svendborg Bymidte som attraktion

Svendborg er en mangfoldig by som ramme om hverdagen. Der er meget, som fungerer godt i bymidten, men der er stadig åbenlyse udfordringer, når det gælder forskønnelse, rekreative arealer og udnyttelse af mulighederne for byomdannelse og byfortætning.

Oplevelser handler blandt andet om, at antallet af mennesker, der opholder sig i bymidten øges. Byens mangfoldighed med et sammensat udbud af boliger, arbejdspladser, handelsliv og kulturelle aktiviteter skal udvikles, og bymidten skal fyldes med formelle og uformelle opholds og aktivitetsmuligheder, og oplevelser i form af små og store begivenheder i gadebilledet.

Der skal gøres en særlig indsats for at styrke detailhandlen, der mere end noget andet skaber liv i bymidten. Nye butikker skal placeres langs de primære handelsstrøg så intensiteten skaber synergi. Se i øvrigt kommuneplanens afsnit om [detailhandel](#).

Omgivelser handler om at bygninger, gader og pladser skal danne en velfungerende ramme om livet i bymidten. Det historiske særpræg skal bevares samtidig med, at der skabes plads til nyt indhold og ny arkitektur. Byrådets mål er for bymidtens rum er fleksible, mangfoldige og multikulturelle byrum, som kan tilgodese skiftende brug, ønsker og behov. Forudsætningen er en fortsat indsats for at reducere trafik og støj, så forholdene for de fodgængere og cyklister forbedres.

Byrådet vil skabe sammenhæng mellem den pulserende bymidte og havneområdet. Omdannelsen af havneområdet vil danne nye offentlige byrum, som kan udformes på en aktiv og indbydende måde, så folk får lyst til at bevæge sig i dem og benytte sig af faciliteter, der motiverer til bevægelse. Men i en udviklingsproces er det vigtigt, at der samtidig sker en løbende forbedring af bymidtens byrum. Havnekarveret må ikke blive en konkurrent til den gamle bymidte, som skal bevare sin særlige attraktionsværdi.

Udvikling af byens rum kan betragtes som katalysator for udviklingen af bymidten. Byrådet vil at bymidten udvikles til et kvalitativt, aktivt område, som byder på oplevelse i forskellige rum, der udformes til "det stille", rekreerende, det kulturelle, leg og ophold, idræt og bevægelse i en skøn forening. Der er allerede taget hul på dette ved etablering af midlertidige motionsfaciliteter på havnen, faciliteter som forventes udviklet i 2010.

Byrådet ønsker at igangsætte udarbejdelse af en bymidteplan, som styringsværktøj for udviklingen af bymidten. I dialog med borgerne skal der formuleres en vision for, hvordan bymidtens overordnede struktur skal udvikle sig. Dele af byens styrker og svagheder er kortlagt og registreret på en række områder. Men der er behov for at analysere de fysiske potentialer for byfortætning, trafikale omdannelser og forbedring af byens rekreative muligheder som grundlag for en plan for omdannelse, der kan skabe en tættere og smukkere by, der genererer mere liv.

Byrådet har et ønske om at omdanne Torvet og Ramsherred fra trafikrum til rekreativt byrum. Omdannelsen behøver ikke afvente en samlet bymidteplan, men vil kunne ske, når der er etableret erstatningspladser til parkering.

Det skal overvejes i hvilket omfang, en bymidteplan skal understøttes af emnespecifikke planer og manualer. Eksempler på sådanne kunne være:

- Udvidelsen af designmanualen for havneområdet til at omfatte hele bymidten som et dynamisk redskab, der beskriver en designmæssig linie samt en række funktionelle og kvalitetsmæssige krav. Formålet vil være at sikre god sammenhæng i kvalitet, placering, design og farve. Manualen bør evt. suppleres af en handleplan for initiativer vedrørende nyt byinventar, beplantning og kunst i de offentlige rum.
- Udarbejdelse af en særlig belysningsplan for bymidten. Realiseringen af denne plan, bl.a. i forbindelse med en successiv udskiftning af eksisterende belysning, vil bidrage til at gøre området til en attraktiv aftenby, hvor belysningen understøtter de enkelte steders særpræg.

Bæredygtighed

Udformningen af nye byer, byrum, infrastruktur må i højere grad tage højde for, at klimaet ændrer sig, ligesom det er vigtigt at beskytte bebyggelserne og begrænse energiforbruget.

Byrådet ønsker at arbejde for bæredygtighed ved bl.a. at fremme grønne træk i byerne.

Grønne områder køler luften ned, fremmer god luftcirkulation og virker dermed afdæmpende på temperaturstigninger i byen. I mindre skala kan man sige at sammenhængende områder af parker, træer, plantedække og buske o.l. begrænser partikelforurening og støv, og dermed har en positiv virkning på luftkvaliteten. Træer skaber samtidig skygge og er derfor samlet set en stor gevinst for byens mikroklima. De grønne træk har desuden betydning som økologiske spredningskorridorer og i forhold til fysisk og psykisk sundhedsfremme.

Byrådet ønsker at fremme bæredygtige grønne løsninger tilpasset det konkrete sted. Eksempelvis gennem sikring af spredningsmuligheder og trædepuder for stedstypiske arter, minimering af befæstede arealer, etablering af taghaver, facadebeplantning, træplantninger, sikring af gode vækstbetingelser for eksisterende træer samt vægtning af artsrige og naturligt hjemmehørende plantninger.

Det "blå" får stigende betydning som værdifulde rekreative elementer. De bynære havnearealer forventes på sigt omdannet til et vigtigt rekreativt strøg. Håndtering af øgede regnvandsmængder som følge af klimæændringer kan medføre, at vandeelementet – åbne vandløb eller søer – og vandskulpturer vil blive synligt i bybilledet. Det er vigtigt at sikre, at disse elementer udformes, så de tilfører bybilledet nye kvaliteter.

Dette kan ændre udseendet af byområder, men ved at vise omtanke og gøre brug af miljømæssig bæredygtighed forventes klimatilpasninger at kunne integreres smukt eller næsten umærkbart, når de fra starten indgår i planlægnings- og designfasen.

Visualisering af visioner

Langsigtede visioner og en visualisering af udviklingsmulighederne i omdannelsesområderne skal være med til at skabe arkitektonisk kvalitet i dialog med borgerne og grundejerne. Det er af stor betydning at byomdannelserne tager udgangspunkt i det enkelte områdes struktur, skala, dimensioner, kulturmiljøer og bevaringsværdige bygninger. Det skal tilstræbes at videreudvikle områdernes kvaliteter, særpræg og lokal identitet. Byomdannelse skal være en kvalitativ proces hvor der skabes funktionelle og visuelle arkitektoniske helheder.